GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunátória.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 80. **Brasiovu 28|16 Octobre** **1871.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

La adres'a intregului reg. ministeriu.

Dupa ce opiniunea publica a romaniloru in privinti'a denumiriloru de presiedinti si fiscali de nationalitatea romana s'a esprimatu atatu prin diurnale, catu si in conveniri private intr'unu modu destulu de convingatoriu, nu ne remane alt'a de catu a constatá si din parte-ne adenc'a indignare, si total'a nemultiamire a natiunei intrege parte pentru nenumerulu denumitiloru, parte ca s'au ignoratu si desconsideratu astfelin de barbati, cari nu numai ca si ar' fi implinitu chiamarea cu demnitate, dér' dupa anii servitiului, capacitatea loru escelente recunoscuta si de straini, cu totu dreptulu au speratu, éra natiunea a astéptatu denumirea loru. Acuma va urmá denumirea asesoriloru la propunerea presiedintiloru nou denumiti in intielegere cu siefulu municipiului. Ce va se urmeze de aici mai alesu pentru romani, putemu fi a priori convinsi mai vertosu, dupa ce numerulu de asesori atatu e de micu, incat presiedintii si siefii municipieloru, tocma se fia in cointielegere, abia ar' fi in stare se-si propuna ér' pe ómenii loru, de romani se va ingrigi Dumnedieu, cá pentru paserile din aeru. Aici avemu se insemnamu, ca nu scimu de cumva in alte locuri, dér' in Brasiovu de siguru siefulu municipiului nu va contradice propunerei presiedintelui si asta din acea simpla causa, ca-ce este un'a si aceasi persóna.

Premitendu aceste ne intórcemu la adeverat'a tema, asupra careia vremu se atragemu atentiunea, si acésta este incurcatur'a urbariale.

Este adeveru nerestornabilu, ca numai acea tiéra e libera, unde proprietatea si pamentulu e liberu de incurcaturele si insgardarile feudali. Cumca in tiér'a nóstra suntemu de parte de a ne vedé eliberati, ba pe di ce merge totu mai tare ne vomu incurcá, ne da prospectu si nóu'a organisare juridica. In anulu 1858 de si ecsistau judecatorii, cari au statu la inaltimea misiunei loru, totusi s'au redicatu tribunale urbariale speciale, care au statu pana in 1861, in care anu facunduse si cu aceste tabula rasa, causele urbariali au venitu la judecatoriele municipali, unde le au mancatu pulberea si moliele pana in anulu 1868, candu éra s'au infiintiatu judecatorii urbariali speciali. Aceste acum éra se desfiintiaza si agendele le va primi judecatori'a de nou infiintianda, care ne putenduse causele civile si criminale amaná, lucrarile urbariale voru stagná cu totulu, mai cu séma, finduca numerulu asesoriloru, precum se dice, e fórte micu si nu ajunge, cá se se póta unu referinte ocupá eschisivu de cause urbariale. Déra déca s'ar denumi unu referinte, ori chiaru unu senatu urbarialu la fiacare judecatoria inca n'ar puté corespunde. Motivele, cari au indemnatu in 1858 si 1868 a infiintia judecia urb. speciali sustau si astadi. Nu faca regimulu economia in spese, unde n'are locu, si nu faca esperimente pe cont'a tierei, ca-ce de siguru, déca nu mai curundu, dá in 4—5 ani la reclamarea comuneloru, a proprietariloru, a erariului si a statului insusi éra se voru infiintiá judecatorii urbariali, numai catu acele nu voru mai avé ce se segregeze, ca-ce comunele, proprietarii, arendasii, economii si domesticii acestora, folosinduse de impregiurari voru devastá cu totulu padurile, de comasatiune nici ca pomenimu, pentru ca unu asesoru absentandu-cu lunele dela gremiu in cause de comasare, ar' stagná celelalte agende; apoi 2 comasari de odata nu s'ar puté luá in lucrare. Este déra de temutu, ca in 100 de ani nu se voru termina causele urbariale; pana atunci voru muri si bietii jeleri, cari in tóte dilele batu la usiele judecatorieloru, si apoi nefiindu cine se infesteze se voru puté pune ad acta procesele, declarandule de seversite cu daun'a multoru insielati cu amanarile.

A fostu mare eronare a desfiintiá in 1861 judecatoriele urb., este eronare astadi a le desfiintia, eronare care nu se va puté repará, cu atatu mai vertosu, ca-ce de si judecatorii la nóu'a organisare voru fi denumiti, dér' atatu in orasiele sasesci, catu si prin comitate de respectivii presiedinti se voru propune cea mai mare parte din acea clasa privilegiata, care facia cu comunele rurali e partit'a, ergo interesata. — Din tóte aceste sperandu, ca nu bateniu tóc'a la urechi'a surdului, facemu pe inaltulu ministeriu atentu a nu disolvá judecatoriale urbariale, si a nu aduce tiér'a érasi in confusiune; din contra a reformá, a sustiené, si déca s'ar aratá de lipsa a reduce judecatoriele urbariali la 4—5 asemenea si asesorii la 3. Dupa terminarea proceseloru si agendeloru, personalulu acest'a se va puté imparti pe la judecatorie. Prin modulu acésta fara spese mari s'ar desrobi tiér'a de catusiele feudali, si ar' incetá frecarile neplacute intre comune, si proprietari, intielegemu firesce, ca tóte remasitiele feudale, precum suntu regalele sch., se voru regulá intr'unu modu reclamatu de spiritulu timpului. —

Revista despre congresulu romaniloru.

(Urmare.)

„Odata pentru totudéun'a se pricepemu si se ne insemnamu, ca — fara sacrificia, sacrificia mari si grele, nu este cu potintia a se emancipá, a se salvá unu poporu. Prin sacrificia intinse, prin espuneri resolute, reusédia chiaru si hotii, precum vedemu in tóta diu'a cu ochii nostri; — cu atatu mai curundu si mai sicuru trebuie se invinga unu poporu, aspiratoriu numai la dreptate, la ceea ce dupa Dumnedieu si dupa fire i compete necontestabilu! —

Si — éca, ca pentru scopulu de a inaugurá si desvoltá o mai mare activitate, a dá mai multe semne de viétia, — nu ecsiste nici o trebuintia de vr'o adunare nationale, de ceva speciale consultatiuni si ingagiamente: ajunge recunóscerea si — langa ea si dupa ea, voi'a firma si resoluta, pre care anim'a, numai anim'a omului i o póte dá.

Au nu avuramu atatea adunari nationali, la Temisiór'a, la Mercurea, la Brasiovu; atatea prin congrese si sinóde, si la asociatiunile literari, sch. sci. — si totusi, éca ca recunóscemu, cumca activitatea nóstra nu este de ajunsu de feliu, nu corespunde nici pe departe trebuintiei! —

Se desvoltamu deci noi de noi, individualminte o voia firma si resoluta, -si apoi se invetiamu si indemnamu poporulu pretutindenea, la tóta ocasiunea — spre activitate si sacrificia, spre renunciarea la egoismu si scuturarea din spinare-ne a ucidetóriei nepasari!

Ei dér' — alt'a este vorb'a; precum s'a doveditu din cursulu discusiuniloru la conferinti'a parciularia din 4 Sept. si precum s'a vedutu si din unii articli de prin unele gazete, este vorb'a de — pasivitatea ceea ce s'a decretatu la Mercurea, de pasivitatea opositionale contra dietei ungaresci din Pest'a.

Da, dupa staruirile unora, guvernementalisti mai vertosu, — aici, pe acesta terenu ar' fi se dé romanii ardeleni semne de viétia. Acést'a este cea ce ni indegeta si adres'a comitetului sibiianu in punctulu 1, candu dice, ca — numai o adunare nationale póte fi competinte a se pronunciá asupra conduitei politice a natiunei". Se ecsaminamu deci si acésta cestiune cu anima curata.

Este lucru — in tóte partile, de toti cunoscutu, ca — pasivitatea opositionale s'a decretatu de romanii ardeleni — nu de buna voi'a loru, ci de estrema, amara nevoia. Se scie, ca domnii maghiari, la guverniu si la diet'a loru, au denegatu romaniloru, maioritatei absolute a poporului din Transilvani'a, si cari de secli pórta cele mai multe si mai grele sarcine publice, — li au denegatu recunóscerea dreptului loru de natiune a patriei, dreptulu de asemenea partasi la folósele publice ale patriei; astfeliu i au degradatu la sórtea unei turme de vite, au dispusu de ecsistinti'a tierei loru, fara ascultarea, fara concursulu loru, si — dupa draga voi'a loru continua a face la legi pentru ei fara de ei, despre cele mai sacre interese si despre inalienabilele loru drepturi fundamentali, ce naturalminte li competu, cá la ómeni si cá la cetatiani.

Si — la reclamele loru, la reclamele sprijinite in 1848/9 de 40.000 de martiri, ce li au imbiatu si li au datu domnii maghiari? Li au datu o lege electorale decatu carea mai nedrépta si miserabile, mai insielatória si insultatória — n'au mai vediutu lumea, si pe temeiulu aceluia i au chiamatu la diet'a loru din Pest'a, cá se partecipe la viétia constitutionale! Romanii, de si cu multa si pré mare abnegare de sine, odata au venitu, au venitu se-si reclame si aici drepturile calcate in pitióra; dér' — au fostu óre ascultati? Li s'a ertatu óre se-si vorbésca macaru limb'a propria? Li s'a recunoscutu dreptulu de votu in cestiunea de autonomia de ecsistintia a patriei loru strabuna??

Nemica din tóte. —

Ei bine: ce déra a mai remasu romaniloru de conscientia nationale, de onóre, de minte si de anima?

De siguru nemic'a alt'a, decatu: séu a-si luá refugiulu la potere fisica, spre a incercá prin acést'a revindecarea dreptului seu, confiscatu de despotii — asia numiti constitutionali, séu a se retrage de pre acelu falsu terenu constitutionale si astfeliu a se feri de acea cursa rea, pusa onórei si ecsistintiei loru, si a desavuá solenelu pretensiunea, ca — diet'a ungaresca ar' fi representatiunea genuina si libertatea aderevata a natiunei romane, — pre candu ea pentru natiunea romana nu este de catu unu aparatu artificiosu de a o sugrumá, ér' romanii pucini, caroru li póte fi ertatu a intrá in acea dieta, nu potu avé alta rola, decatu de a fi martori, ba inca si de a concurge la sugrumarea natiunei loru, mamei ce li a datu ecsistinti'a.

Romanii, de fire pacíci, si — crediendu in dreptatea eterna, si in logic'a si moral'a cursului evenimenteloru, s'au decisu pentru pasivitatea opositionale, carea — inca odata spunemu, atat'a va se dica: fratii, séu domnii maghiari, de odata n'au anima si pricepere pentru noi, faca in contra nóstra ori ce voru vré, noi inse nu li damu concursulu nostru, nici nu li recunóscemu dreptulu; si legiloru si mandateloru loru ne supunemu numai de nevoia, si numai pana atunci, pana candu ei au puterea fisica de a ne constringe; mai departe noi constitutionalismulu maghiaru ilu consideramu de celu mai nesuferabilu despotismu séu jugu pentru noi. Vindecarea reului o asteptamu dela timpu, dela cursulu evenimenteloru!

Astfeliu fiindu deci, se nasce intrebarea: Causele grave si absolutu decidetórie, ce nainte de doi

ani si diumetate au motivatu si provocatu pasivitatea opositionale a romaniloru ardeleni, incetat'au séu modificatu-s'au?

Credemu, ca — pana in acestumomentu vre-unu romanu póte afirmá, ca — s'ar fi stramutatu, séu ar' fi incetatu? Nici apesarea maghiara, nici in principiu si nici in fapta — n'au incetatu; ba inca nici incercari, de a face ca se incete, — nu s'au ivitu, nici macaru vr'o bunavointia spre acestu scopu, nu s'a manifestatu seriosu din partea domniloru stapanitori ai nostri. — Ei bine, in astfeliu de cercustantie triste, cum natiunea romana ar' poté se cugete macaru la parasirea politicei de pasivitate opositionale? — si cum ea ar' poté-o parasí acésta politica — fara de a se blamá si sinucide in faci'a lumei?!

Dupa noi este o absoluta neposibilitate. Ér' — a proclamá acea politica de non dóra, ar' fi in acestu momentu, nu numai de prisosu, — ci — absurdu, pentru ca — lipsesce cans'a, indemnulu rationabilu; pentru ca nu stamu in ajunulu de nóue alegeri, nu suntemu de nou chiamati a luá parte la viéti'a parlamentaria, la luptele constitutionali in dieta.

Si tocmai din acésta din urma consideratiune, noi — suntemu convinsi, ca ide'a acést'a, nici n'a esitu din capu romanu, nici n'are in vedere scopuri séu interese romane. Si tocmai de aceea noi — tare ne tememu, ca ér' este se ni se puna o cursa periculósa; precum indegetaramu la inceputulu acestui articlu.

Se punemu, ca — inteligenti'a nóstra, pentru scopulu amintitu s'ar adúná la o conferintia séu la unu congresu; se fimu convinsi, ca aceia, pre cari pasivitatea nóstra opositionale i dóre, voru fi représentati acolo catu de bine: si — ce este mai naturalu, decatu ca au se se nasca disputele cele mai infocate; — privindu acum la cele intemplate de curendu la Nitr'a si Ungvaru, — ce póte fi mai usioru, decatu ca se intrevina si focosiurile si chiaru honvedii, — si éta-ne la pragulu revolutiunei! Éta-ne blamati si bagati in lantiu de feru, cu cans'a cu totu!! Éta sementi'a urei de mórte intre natiunea nóstra si cea maghiara, aruncata cu ambele mani in pamentulu celu mai grasu; — tocmai aceea ce noi pana acu in totu modulu, cu tóte poterile vreamu se incungiuramu.

Nu deci, nici decum nu potemu se vedemu lips'a si folosulu, nu potemu se pricepemu oportunitatea unei adunari nationale, pentru acestu timpu, in Transilvani'a. " scl.

Amu reprodusu aceste din „Albin'a" numai pentrucá on. publicu cetitoriu alu fóiei nóstre se se convinga, ca nu e singura opiniunea „Gaz. Trans." cá romanii se remana fideli drepturiloru sale politice nationali, prin urmare si decisiuniloru conferintiei nationali din Mercurea, ci si altii, cari vedu ceva mai departe. Tocma sub impregiurarile starei escepționali de astadi in Transilvani'a, nu ne póte folosi congresulu nemica, pentruca obiectele unui congresu nationale in timpulu de facia ne lipsescu. — Avemu lipsa de activitate mai sufulcata aici in patria? — Da, in adeveru, ca avemu pe tóte terenurile si politice nationali si industriali si celu mai vastu, pe terenulu culturei nationale a poporului, déca nu vremu se remanemu de batujocur'a si insult'a antagoniloru nostri politici. Acésta activitate „Gazeta" a recomendat'o mai multu decatu orce organu de publicitate; si nu va incetá a lega de consciinti'a inteligentiei romane reinnoirea acestei activitati la tóte ocasiunile de lupta si de aperare legale aici in patria, precum si la progresarea poporului prin midiuloculu reuniuniloru si prin sacrificia pentru cultura.

Ceea ce privesce inse la pasivitatea primita in conferinti'a dela Mercurea, adica singuru de a nu partecipa la alegeri pentru diet'a din Pest'a, nu rerecunóscemu pe nime competentu, decatu pe comitetulu alesu de acea conferintia, a face pasi la reconvocarea conferintiei, déca are acésta insarcinare, pe candu se voru fi schimbatu impregiurarile, cari ne au dictatu pasivitatea; pana acum inse nu vedemu nici o schimbare, prin urmare inca nu vedemu urgentia nici de congresu nici de gen. conferinti'a inteligentiei romane transilvane. —

De langa malulu Oltului.

23/11 Octobre 1871.

Despre Asociatiunea transilvana.

Fiinduca astadi se implinesce unu deceniu (10 ani). de candu s'a inauguratu si constituitu Asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, credemu, a nu fi fara de interesu, cá se aruncamu o privire fapt-tica preste viéti'a, trecutulu si activitatea acestui asiedíamentu nationale. Se vedemu incatu -si a implinitu ea, sublim'ai misiune, de a promová cultur'a poporului in deosebitele ei ramuri prin studiu, prin premia si stipendia pentru diferitele specialitati si scientie si arte etc. (vedi § 2 din statute). Se intielege de sene, ca orice Asociatiune, numai asia póte corespunde misiunei sale, déca dispune de midiulócele materiali si spirituali recerute, ca-ci lipsindu unulu séu altulu dintre acesti doi factori neincungiuratu delipsa, nu se póte pretende progresulu si prosperarea dorita.

Candu voimu inse, a aruncá o privire scurta preste activitatea Asociatiunei nóstre, nu potemu, cá pre totu momentulu, se nu ne aducemu aminte, inainte de tóte de aceli barbati nationali ai nostrii, cari parte au fostu auctorii acestei idei salutarie, parte au conlucratu din tóte poterile si spirituali si materialmente pentru realisarea, intruparea acelei idei. Acestoru barbati, natiunea le va fi pururea detória cu multumita si recunoscentia. De si noi recunóscemu in deplinulu intielesu alu cuventului, multifariele merite si servitia aduse pre altariulu culturei romane din partea Asoc. trans. in restempulu deceniului, ce se implinesce astadi dela ecsistenti'a sa: totusi nu ne simtimu competenti a ne demite in analisarea detaiata a activitatei desvoltate din partea acestei institutu nationale, de o parte, din causa, ca activitatea aceluia póte fi prea bine canoscuta fiacarui carturariu romanu, din actele aceluia, care tóte s'au publicatu, de alta parte, insirarea detaiata a activitatei acestui institutu, ar' recere negresitu, unu tractatu cu multu mai voluminosu, decatu se póta incape in cadrulu unui diurnalu. Amu cugetatu deci a ne margini acum numai la reimprospetarea sacrificiaioru materiali, ce le a adusu Asoc., in cursu de **10** ani in interesulu literaturei romane, si astfeliu infrandu acele sacrificia, dupa siriulu aniloru, ale pune in vederea natiunei nóstre, cá se se convinga ori-care fiu alu ei, ca o Asoc., — a carui midiulóce nu suntu asia considerabili, cum s'ar dori si póte s'ar si pretinde dela o natiune —, catu a sacrificatu pentru cultur'a nationale in timpu de 10 ani.

Se incepemu dér', pre basea acteloru, ce ne stau inainte, insirarea, enumerarea sacrificiaioru materiali ale Asoc. aduse pentru crescerea tenerimei studióse cum si in genere pentru cultura si acést'a dupa siriulu aniloru.

Anulu 1862/3. In acestu anu, s'a datu cá stipendia pentru ascultatorii de diverse ramuri de scientia, cum: filosofia, drepturi (jure), scientiele gimnasiali, cum si cá ajutória pentru meseriesi cu totulu 1200 fl. v. a., si apoi unu premiu laureatului poetu nationale Andreiu Muresianu de 50 galbeni.

Anulu 1863/4. S'a erogatu a) cá stipendia pentru tenerii ascultatori de filosofia, de drepturi, de scientiele gimnasiali 1770 fl., b) ajutoria pentru museele din Blasiu si Brasiovu a cate 60 fl. = 120 fl., c) pentru stenografi romani 100 fl., d) pentru bibliotei Asoc. 117 fl. 94 cr., sum'a tot. 1937 fl. 94 cr.

Anulu 1864/5. S'a datu cá stipendia pentru ascultatorii de filosofia, de drepturi, de scientiele gimnasiali, cá ajutória, pentru meseriasi resp. sodali de meseria cá premia pentru stenografia, cum si pentru prasirea de fragari, in fine pentru inmultirea bibliotecei Asoc. o sumusióra totale de 1860 fl.

1865/6. In acestu anu s'a sacrificatu cá stipendia pentru technica, filosofia si scientiele gimnasiali, cum si cá ajutória pentru museele fisiconaturale din Blasiu si Brasiovu cu totulu 1220 fl.

1866/7. S'a erogatu cá stipendia pentru juristi, ascultatorii de preparandia in Prag'a (doi insi), cum si pentru unu ascultatoriu de scientiele technico cu totulu 1380 fl.

1867/8. Pentru juristi, realisti, pentru preparandi, technica, agronomia, cum si cá ajutória pentru unu sodalu de meseria, si doi invetiacei de meseria cu totulu s'a erogatu 1900 fl.

1868/9. Pentru technica, agronomia, scientiele reali, filosofia, drepturi si scientiele gimnasiali, cum si cá ajutória pentru unu sodalu de meseria si 2 invetiacei, si in fine cá premiu pentru prasirea de altui, s'a erogatu cu totulu 2165 fl.

1869/70. Pentru filosofia, agronomia, technica, gimnasisti, scientiele reali, ajutória pentru unu sodalu si 2 invetiacei de meseria, in fine doue premia (de cate 25 fl.) pentru prasirea de altui, s'a erogatu 1530 fl.

1870/1. Pentru filosofia, agronomia, technica, scientiele reali si gimnasiali, cum si cá ajutória pentru sodali (2) si pentru invetiacei de meseria (4 insi), in fine cá premia pentru prasirea de altui s'a datu 1680 fl., in urma

1871/2. Pentru filosofia, technica, drepturi, silvicultura, scientiele gimnasiali, reali si comerciali, cá ajutória pentru sodali (4 insi) cum si pentru 10 invetiacei de meseria, s'a datu 3100 fl.

Adunandu-se la olalta tóte sumele mai susspecificate, resulta o suma totale de 17.972 fl. 94 cr. si 50 galbeni va se dica Asoc. nóstra in decursu de 10 ani, facia cu modestele sale midiulóce materiale, a sacrificatu spre scopuri de cultura in diverse ramuri, o suma destulu de considerabila. Éca déra resultatulu evidente alu Asoc. nóstre pre terenulu materiale, cu carele e strinsu impreunatu si celu spiritualu, cá corpulu cu sufletulu. Credemu deci, ca unu atare institutu, care a potutu dá semne atatu de invederate despre esistenti'a si viéti'a sa, meritéza cea mai caldurósa sprijinire si imbracisiare, ca-ci faptele suntu elocuente de sene. — . . . . u.

Legea comunale

(articlu de lege XVIII din anulu 1871 despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iunie 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iunie 1871.).

(Urmare.)

§ 37. Numerulu representantiloru comunali lu normeza numerulu populatiunei, adica dupa tóte 100 de sufiete se alege unu representante.

Inse numerulu totu alu representantiloru alesi si nealesi in comunele mice nu póte fi mai micu decatu 10, mai mare decatu 20, in comunele mari mai micu decatu 20, mai mare decatu 40, in cetati cu consiliu regulatu mai micu decatu 48 si mai mare decatu 200.

Alegerea representantiloru, déca numerulu totalu alu alegatoriloru comunali trece preste 600: se face dupa cercuri, ér' déca nu: in massa.

In cate unu cercu alegatoriu nu potu se fia mai pucini decatu 200 si mai multi decatu 600 alegatori.

Cercurile electorali se formeza prin corporatiunea representativa.

Unu cercu electorale alege dupa potintia in numeru cu parechia numai atatia representanti, cati se vina pre cercu din membrii supusi la alegere ai corporatiunei representative dupa proportiunea, in care stau alegatorii cercului catra toti alegatorii; totu cu acésta ocasiune acolo, unde alegerea se face in massa, suntu de a se alege membri suplenti pana la $^1/_4$ parte din numerulu totalu alu representantiloru alegundi; ér' acolo, unde alegerea se intempla dupa cercuri, in cercurile singuratece e de a se face si alegerea suplentiloru dupa numerulu representantiloru alegundi acolo, inse asia, catu fiacare cercu se alega celu pucinu 1 membru suplente.

§ 38. Alegatoriu comunale e:

a) totu locuitoriulu comunale de 20 de ani, déca degia de doi ani platesce in comuna dupa averea séu venitulu propriu darea pamentului, a venitului casei, séu darea castigului personalu; inse celu ce nu platesce alta dare decatu cea a castigului personale, numai in acelu casu, déca nu stá sub potestate de domnu (gazdai hatalom);

b) mai departe orice corporatiune, institutu, societate si firma, déca posede in comuna avere nemiscatória si dupa acea platesce dare (§ 40);

c) straínii, cari cadu sub dispusetiunea § 19, séu facutu destulu dispusetiuniloru lui.

§ 39. N'au dreptu de alegere:

a) ostasii, cari servescu in fapta in statulu armatei (marinei belice), precum si militianii in statulu activu;

b) cei ce suntu in prinsore preventiva pentru vreo fapta criminale;

c) cei ce s'au condamnati pentru vreo fapta criminale dela publicarea sentintiei condamnatórie pre catu tiene pedépsa;

d) cei ce stau sub concursu (crida);

e) functionarii de statu si municipali, déca nu platescu in comuna alta dare, decatu darea dupa venitulu salarieloru loru.

§ 40. Minorenii si cei de sub curatela, cari posedu in comuna avere nemiscatória, se representa la alegere prin tutoru, respective prin curatoru, ér' femeile, corporatiunile, institutele, societatile, firmele asisderea cu avere nemiscatória in comuna, prin plenipotentiatu.

Altmintrea dreptulu de alegere se póte esercce numai prin indreptatitulu si numai in persóna.

§ 41. List'a alegatoriloru, si inca unde suntu cercuri electorale, dupa cercuri electorale, o compune unu comitetu esmisu prin corporatiunea representativa din registrele de dare de pre cei mai de aprópe doi ani decursi si din alte date.

List'a compusa in ordine alfabetica se espune in cinci dile spre vedere la cas'a comunale si se rectifica prin comitetulu esmisu pre basea observatiuniloru intrate in alte 5 dile urmatórie.

Primari'a publica prin spunere, afisiu (placatu) séu in altu modu usitatu: ca in care di se póte privi list'a numeloru si pana candu se potu dá observatiunile.

§ 42. Se póte alege de representante comunale:

in comunele mice si mari fiacare locuitoriu comunale maioreu, care are dreptu de alegere in intielesulu §§-loru 38 si 39 cu esceptiunea acelor'a, cari tienu in arenda beneficiele publice ale comunei séu stau in alta relatiune contractuale cu comun'a;

in cetati (orasie) cu consiliu regulatu totu insulu, carele este indreptatitu la alegere de deputatu dietale, **déca** totuodata scie scrie si ceti.

§ 43. Membrii corporatiunei representative, cari vinu sub alegere se alegu totu la trei ani pre 6 ani.

Dintre cei alesi cu ocasiunea prima la espirarea celoru trei ani primi, ese afara totu membrulu alu doile prin tragere de sórte facuta separatu pentru fiacare cercu electorale.

Ér' pre venitoriu totu la 6 ani voru esi suplentii (§ 44) si acela, cari au implinitu degia cei 6 ani prescrisi.

Tragerea sortii o face presiedintele in adunarea generale.

Representantii repasiti se potu realege.

§ 44. Celu ce -si perde starea de representante in urm'a decisiunei nulificatórie a comitetului verificatoriu (§ 53), mai departe celu ce intr'acea more, séu -si perde capacitatea de representante (§ 39, b, c, d), séu se alege de primariu comunale si in fine celu ce abdica dela representatiune, loculu aceluia — déca a intratu in corporatiunea representativa pre basea contributiunei — lu ocupa cá membru suplentu celu ce urméza in ordine cá platitoriu de dare **mai mare**; déca mandatulu -si l'a capetatu prin alegere, loculu lui lu ocupa dupa ordine membrulu suplente, care a capetatu cu ocasiunea alegerei mai multe voturi.

§ 45. Celu ce s'a alesu de representante in mai multe cercuri electorali; representá cerculu desemnatu de elu insu-si; ér' loculu lui se imple prin membrulu suplentu urmatoriu in ordine.

§ 46. Déca se alege unulu, care degia e membru alu corporatiunei representative pre basea contributiunei, si -si pastréza cualitatea de membru alesu, in loculu lui pasiesce celu ce urméza in ordine cá platitoriu de dare mai mare.

§ 47. Diu'a de alegere:

se defige in comune mice si mari prin suprefectu (szolgabiró), in cetati cu consiliu regulatu prin vice-comite.

Terminulu se póte defige numai dupa ce s'a compusu, respective rectificatu (§ 35) si publicatu list'a celoru ce platescu mai mare dare.

§ 48. Alegerea se intempla prin cedulice (bilete) de votisare pre langa insemnarea publica a numeloru votantiloru.

Déca cedulic'a de votisare contiene mai multe nume, decatu cati membri este indreptatita a alege comun'a, respective cerculu electorale, numele scrise in urma nu se iea in socotéla.

Déca dintre aceia, cari estu-modu ar' fi alesi cu numerulu celu mai micu alu voturiloru, mai multi au capetatu voturi egali, despre aceea, ca care se fia representante: decide sortea trasa prin presiedintele alegerei.

§ 49. Alegerea in massa, cá presiedinte electorale:

o conduce in comune mice si mari suprefectulu (szolgabiró);

in cetati cu consiliu regulatu vice-comitele — in casu de impedecarea acestor'a, suplentii delegati spre acestu scopu prin jurisdictiune;

ér' alegerea dupa cercuri, cate unu delegatu alu corporatiunei representative cá presiedinte electorale.

Alegatorii la inceputu alegerei desemna langa presiedinte 4 barbati de incredere dintre sine.

Déca nu vreu a se folosí de asestu dreptu, pre barbati de incredere i denumesce presiedintele.

§ 50. Alegerea intr'o comuna, si unde suntu cercuri electorali, intr'unu cercu electorale nu póte tiené mai multe de una di. In cetati se incepe la 8 óre demineti'a si se termina la 6 óre sér'a; in comune se incepe si se termina in timpulu defiptu si publicatu conformu prescriseloru celu pucinu cu 8 dile mai inainte prin suprefectu (szolgabiró).

Dilla acestu terminu incolo **nu** se mai potu primí voturi.

Alegerile trebuie se se termine in 3 dile pentru tóte cercurile comunei singuratece.

§ 52. Scrutiniulu se face in publicu si se duce unu protocolu despre acést'a.

Déca se intrerumpe numerarea voturiloru, protocolulu si cedulele de votare se inchidu in urna, care se sigiléza prin presiedintele de alegere si celu pucinu 2 barbati de incredere.

Resultatulu votarei lu publica presiedintele de alegere numai decatu in faci'a locului, si despre procederea se face reportu detaiatu corporatiunei representative.

Ér' list'a representantiloru alesi se publica numai decatu.

§ 52. Plansorile relative la actulu de alegere, séu observatiunile facute contra alegibilitatei (capacitatei de a fi alesu) a representantelui alesu: se dau la comitetulu verificatoriu in terminu de 10 dile computatu dela alegere.

§ 53. Comitetulu verificatoriu constá din 2 membri, alesi dintre representanti inainte de alegere prin corporatiunea representativa, din 2 membri numiti dintre representanti in comunele mice si mari prin suprefectu (szólgabiró), ér' in cetatile cu consiliu regulatu prin vice-comite si din totu atati'a suplenti.

Presiedinte in comune mice si mari e suprefectulu (solgabiró), in cetati cu consiliu regulatu vice-comitele, respective substitutii loru delegati spre acestu scopu prin jurisdictiune.

Actuariulu si referintele comitetului e notariulu.

Siedintiele i suntu publice.

§ 54. Decisiunile comitetului verificatoriu in terminu de 5 dile dela admanuare se potu apelá la jurisdictiune, care in intrebarile controverse decide cu potere definitiva.

§ 55. Déca s'a terminatu alegerea in comuna, respective in cercurile electorali pretotutindenea, suprefectulu, respective vice-comitele, fara a privi la procederea in cursu a comitetului verificatoriu, conchiama corporatiunea representativa nóua, acesa o dechiara cá constituita, si déca urméza restauratiune generale de oficiali, defige terminulu acelei'a.

§ 56. Presiedintii de alegere si barbatii de incredére stau sub scutulu speciale alu legei.

In privinti'a securitatei personale nu voru poté aplicá normativele, cari se aplica la alegerile de deputatu dietale, si delictele comise se pedepsescu dupa prescrisele legei electorale.

CAPU V. Despre adunarile corporatiunei representative.

§ 57. Presiedintele ordinariu alu adunarei generali in comune mice si mari e primariu (judele, **biró**), ér' in cetati cu consiliu regulatu primariulu cetatii (polgármester).

Déca presiedintele ordinariu ar' fi impedecatu, acolo presiedéza primariulu substitutu (judele substitutu, helyettes biró), aici primariulu cetatii substitutu (helyettes polgármester), si unde nu suntu de acestia, celu mai betranu membru alu consiliului.

§ 58. Numerulu si timpulu adunariloru generali lu fipséza comun'a prin statutu, inse in tóta comun'a trebuie se se tiena o adunare generale cu tóta primavér'a pentru cercetarea socoteloru din anulu trecutu, si cu tóta toman'a pentru statorirea bugetului pre anulu viitoriu celu pucinu cu o luna inainte de adunarea generale de primavéra si de toma a jurisdictiunei respective.

Déca primariulu (judele), primariulu cetatii (polgármester), séu insa-si corporatiunea representativa, séu un'a a patr'a parte din membrii ei afla de bine, se póte tiené adunare generale estraordinaria de atate ori, de cate ori pretiodu impreguirarile.

Presiedintele este detoriu a insciintiá totudeun'a pre membrii corpului reprentativu, celu pucinu cu 24 de óre inainte de adunare, despre diu'a adunarei generali ordinarie, catu si acelei estraordinarie si despre obiectele ce se voru luá in acele.

Inse in adunarile generali ordinarie se potu luá sub consultatiune si alte obiecte afara de cele defipte prin presiedinte, si se potu face prin membrii adunarei si propuneri de sine statatórie. Inse aceste propuneri de sine statatórie se potu luá la desbatere numai cu intrevenirea celu pucinu a 24 de óre.

§ 59. In adunarile generali decidu cei de facia.

Regulamentulu internu alu consultatiunei -si lu fipséza comun'a prin statutu.

§ 60. In adunarile generali, dintre membrii primariei (elöljáróság) numai primariulu cetatii, primariulu séu judele comunei, notariulu, capitanulu de politia, consiliariulu, procurorulu, asesorulu orfanale, cassariulu, esactorulu, tutorulu universale, medicilu si ingineriulu au votu, si fiacarele numai in cause de acele, prin cari personalmente nu e interesatu.

Celialalti oficiali in adunarile generali potu luá cuventu, si déca suntu provocati, suntu detori a vorbí, inse votu numai in acelu casu au, déca si altmintrea suntu membrii corpului representativu.

§ 61. Adunarea o incbide si deschide presiedintele, elu conduce consultarile si grigesce de observarea regulamentului afaceriloru interne.

Presiedintele are dreptu de a scóte afara din sala pre ascultatorii turburatori de liniste dupa o admonitiune premersa si pre vorbitoriu a lu indrumá la obiectu, si déca s'a abatutu dela acel'a de repetite ori, séu ar' vatamá cuvenintí'a, la ordine, si déca acést'a n'ar folosí, a i retrage cuventulu in acelu obiectu.

Intrebarea de votare membrii au dreptu de a vorbí la stabilirea intrebarei, in casu de diferintia de opiniune decide maioritatea.

Voturile se computa dupa vorbitori, inse la dorinti'a a 5 membri, séu déca e vorba de instrainarea séu insarcinarea averei comunali, inchiaiarea contracteloru oneróse si despre imprumutu comunale, presiedintele este obligatu a ordiná totudéun'a votisare nominale.

§ 62. Celu ce se folosesce de espresiune, care vatama demnitatea consultatiunei séu pre membrii adunarei, si acesa nu si-o retrage indata, se póte pedepsí de adunare, cu eschiderea apelatiunei, la o globa ce ce póte estinde in comunele mice si mari pana la 15 fl., — ér' in cetatile cu consiliu regulatu pana la 50 fl., si se póte scóte in calea administrativa.

Glob'a e de a se platí in cass'a seraciloru.

Déca s'a propusu luare de vindicta pentru violarea sesiunei, mai antaiu trebuie a se votá asupra intrebarei: déca e de a se pedepsí acusatulu, dupa acesa asupra cuantului globei.

(Va urmá.)

UNGARI'A. Pe 28 Octobre se astépta deputatii la continuarea dietei, care va lucra pana in 20 Aprile, candu apoi se voru face nóue alegeri. Legea de alegere se va luá la unu feliu de modificatiune in dieta; inse „Reforma“ c. Andrássy nu apromite modificatiuni, decatu cu tirait'a, cá se nu se pericliteze bagu séma votulu virile alu nemesiloru nici decatu. —

Facia cu caus'a boemiloru se lauda c. Andrássy, ca a inriuritu, a se face une modificatiuni in rescriptulu respundietoriu, ca legamentea cu Ungari'a se remana nealterata de caus'a boemica. —

Caus'a boema a fostu pertractata in conferintiele ministeriale, unde se afla si c. Andrássy; se midiuloci unu compromisu, carele se primi cu unele reservari. Imperatulu inca -si reservá decidere asupra principialoru. Ministrii austriaci toti se invoira cu compromisulu primitu de Hohenwart, pelunga neinsemnata reserva in caus'a modificariloru in rescriptulu de respundere la adresa. „Oest. Journal“ scrie, ca Mai. Sa imperatulu e constantu in politica de pace si ministeriulu e multiumitu cu cursulu lucruriloru. Modificarile in rescriptu suntu de natura minutiosa si Hohenwart le accepta. In caus'a pretensiuniloru de modificari in legile fundamentali Hohenwart si a reservatu a se cointielege cu conducatorii dietei boeme, Clam si Rieger. Boemii in clubulu loru au primitu, cá se tramita la senatulu imperial. Amanarea cu respunsulu la adresa neodihnesce pe boemi multu.

Tocma „N. fr. Pr.“ dice, ca min. Hohenwart si ar' datu demisiunea si ca nu e indoiéla cumca va fi primita; dér' nu i se pre crede. —

CROATI'A. Despre turburarile din confiniulu militare ofic. „Agramer Ztg.“ relata, ca gener. comandantu LMG. de Mollinary primise inca in 8 avisu, ca in compani'a racovitiana la sergeantulu degradatu Rade Cuic se afla turburatorii Kvaternik, Rakias si Starczevic consultanduse, cum la avisulu ce va veni dela Agramu se se incépa una insurrectiune impreuna cu Serbi'a, Dalmati'a, Muntenegru si Bosni'a; cum se se ademeneze suboficirii cu apromisiuni de rangu séu amenintiari. Corpulu re-

belu se pornésca dela Carlstadt la Agramu. In 9 Oct. si primi notitia, ca turburarea a inceputu in 8, si indata si avisase Mollinary regim. ogulinu, otocanu si sluiniu cá se pornésca concentricu catra Racoviti'a, unde erá insurgentii; in dóue dile se si incungiurara si imprastiara, capeteniele cadura si se prinsera multi, dupa altii se facù góna si asia se potoli rescol'a. Totu „Agr. Ztg.“ relata, ca agitatiunile au fostu productulu agitatiuniloru partitei nationale (strossmayeriane?). Dupa cercetari se mai impuscara prin lege martiale in 18 siepte insi. Pana acum se afla prinsi 98 insurgenti, mai totu gregari. Se dice, ca acestu puciu s'a pusu la cale cu intentiune de a se compromite partit'a nationale ce lupta pe cale legale, convinsa de dreptatea causei, si nu face neghiobii, cari se i periclitéze caus'a pentru totudéun'a. —

Cronica esterna.

Berlinu 26 Oct. Regimele germanu pregatesce unu proiectu de lege in contra internationalei, care se va comunica cu alte regime, cointielese in contra internationlismului. Democratismulu inca se iea sub aceasi rubrica de catra feudali, cá tienta a venetoriei propuse. —

Parisu 19 Octobre. Diuariulu oficiale dice: dela 11 pana la 15 Octobre, justiti'a militaria a datu 740 ordine de eliberare si a pronunciatu 91 sentintie. Totalulu eliberariloru efectuate pana la 16 Oct. este de 8910. —

„Independinti'a belgica“ scrie: D. Thiers devenindu siefulu guvernului francesu, a fostu numitu cá canonicu alu ordinei Sant Iónu de Lateran, la Rom'a. Bul'a pontificale, care i confere acestu titlu, nu lu numesce „presiedinte alu republicei francesu“, ci cu cuvintele latine: Dux Francorum, capeteni'a franciloru. —

Gambetta a publicatu, ca in 5 Novembre va esi la lumina diurnalulu lui „Republica“. —

Constantinopole 21 Octobre. Hussem-Pasia, fostulu ministru de resbelu, Husny-Pasia, fostu ministru alu politiei si Emin-Bey, fostu secretariu alu Sultanului, au fostu ecsilati la insul'a Chipru. Se asecura, ca si Sieicu-Islamulu va fi ecsilatu. —

— Astadi la bursa a fostu mare miscare. Circula vuietulu, ca guvernulu are de scopu a intrebuintiá venitele de pe proprietatile moscheeloru la cheltuielile statului.

Mustafa-Fazil este numitu ministru alu justitiei. Namik-Pasia este numitu presiedinte alu consiliului de statu.

Coler'a descresce, cu tóte „ca timpulu e umedu si nefavorabile. —

Varietati.

— **Productiunea** madamei somnambule **Hersilia** si a **d. Dr. Campanile** din sér'a trecuta a facutu multa impresiune in publicu, care ii aplaudà de mai multe ori, rechiamandui si intempinandui cu bravo! Program'a fù ecsecutata fórte precisu, dauna ca timpulu ploiosu a retienutu pe unii a cerceta acésta siedintia publica de raritate, aplaudata si de medicii de facia. Inca vreo cateva dile se voru mai da sied. private si cu talmacitoriu la otelulu „Nr. 1“; apoi voru calatori la Ploiesci si Bucuresci. —

— Subscris'a directiune are onóre a aduce la cunoscienti'a prea onoratului publicu, cumca in 4 Octobre a. c. s'a deschisu in Dev'a 1-a clasa a scólei reale reg. ung. de statu si ca inscrierile se continua pana in 1-a Novembre a. c.

Dev'a in 18 Octobre 1871.

Directiunea scólei reale r. ung. de statu.

— Parte din profesorii dela universitatea Romaniei au depusu, la 5 Octobre, juramentulu prevediutu in tóte celelalte universitati din Itali'a.

Se prepara o radicale reorganisatiune in invetiamentulu universitariu séu superióre. — „R.“

— Apelu generalu pentru romanii din tóte partile Romaniei, adica Romani'a propria sén Valachi'a, Moldov'a, Transilvani'a, Bucovin'a, Besarabi'a, Banatulu etc.

Sub acestu titlu a publicatu la Botosiani in 1871 in o mica brosiura d. Pauline profesore emeritu, apelulu seu pentru facerea dictionariului romanescu, cu care in anulu acest'a inca distinsulu profesore emeritu ne a onoratu — -si aminitescu lectorii nostri — colónele acestei foi. Lucrarea dlui Paulini se cade se aiba tóta atentiunea filologiloru romani. — „Inf.“

— Bibliotec'a filosofii contimpurane. A esitu de sub presa: „Influinti'a luminei asupra vietiei“ de Stef. C. Michailescu profesore.

Depositu unicu la tipografi'a editóre Petrescu-C. et Costescu, calea Mogosióei, Nr. 7, Bucuresci, (langa librari'a Socecu).

NB. Pentru provincii: cererile se voru adresá francate la acésta tipografia, insocite de costulu a 4 lei n. ecsemplariulu. Tramitere fara intardiare.

Pentru mai multe ecsemplarie rabatu de 20 la suta.

Onor. Redactiuni, cari voru binevoi se ne prenumere mai multe cereri voru avé acelasi rabatu. —

— A esitu de suptu presa urmatórie volume: „Istori'a contimpurana“ dela anulu 1815, pana dilele nóstre de P. I. Cernatescu, pretiulu 6 lei noi, de vendiare la librarii. —

Postu de contabilu.

Cu privire la apropiarea timpului pentru activarea „Institutului de creditu si de economii „**Albina**“, care in prim'a linia se va ocupá cu afaceri de economii si cu operatiuni de creditu ipotecatoriu si de escomptu, se deschide prin acést'a concursulu pentru ocuparea postului de contabilu la acelu institutu.

Competentii au de a-si tramite cererile loru provediute cu documente autentice despre cualificatiunea loru teoretica si practica, despre servitiulu loru de pana acum la asemene institutu ori alta óre-care banca si despre cunoscienti'a de limbi, la comitetulu subsemnatu (Sibiiu, strat'a Macelariloru Nr. 110) pana in 30 Novembre a. c. calind. nou, aratandu totuodata si conditiunile pre langa cari suntu aplecati a primi acelu postu.

Sibiiu, 20 Octobre 1871.

Comitetulu pentru fundarea institutului de creditu si de economii

1—3 „ALBINA“.

Schwarze et Bartha,
piati'a Nr. 16,
prestéza cu cunoscutai solidítate
tóta speciea de vestminte de cavaleri
si oferéza o. p. una cantitate mare pe alesu de cele mai nóue materie de surtace, pantaloni si giletce cu pretiulu cela mai moderatu. g. 3

Cursurile

la bursa in 27 Octt. 1871 stá asia:

				cr. v. a.
Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 67	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 40	„ „
Augsburg	—	—	118 „ 10	„ „
Londonu	—	—	118 „ 20	„ „
Imprumutulu nationalu		—	57 „ 80	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			67 „ 90	„ „
Obligatiunile rurale ungare			80 „ —	„ „
„ „ temesiane			78 „ —	„ „
„ „ transilvane			74 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.			— „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	774 „ —	„ „
„ creditului	—	—	293 „ —	„ „

„ALBINA“

institutu de creditu si de economii.

Terminulu pentru subscriptiunea de actiuni la „Institutulu de creditu si de economii „ALBINA“ se prolungesce prin acést'a pana in 30 Novembre cal. nou a. c. cu acelu adausu, ca alta prelungire nu va mai urmá la nici o intemplare.

Conditiunile remanu cele cunoscute.

Sibiiu, 15 Octobre 1871.

Comitetulu fundatoriu.

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.